

Zbierka súdnych rozhodnutí

NÁVRHY GENERÁLNEHO ADVOKÁTA
YVES BOT
prednesené 6. septembra 2018¹

Vec C-386/17

**Stefano Liberato
proti
Luminite Luise Grigorescuovej**

[návrh na začatie prejudiciálneho konania, ktorý podal Corte suprema di cassazione (Najvyšší kasačný súd, Taliansko)]

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Súdna spolupráca v občianskych veciach – Nariadenie (ES) č. 44/2001 Článok 5 ods. 2 – Článok 27 – Článok 35 ods. 3 – Právomoc, uznávanie a výkon rozsudkov vo veciach vyživovacej povinnosti – Nariadenie (ES) č. 2201/2003 – Články 19 a 24 – Právomoc, uznávanie a výkon rozsudkov v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností – Prekážka začatej veci – Porušenie pravidiel týkajúcich sa prekážky začatej veci – Dôsledky – Zákaz skúmania právomoci súdu pôvodu“

1. Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článkov 19 a 24 nariadenia Rady (ES) č. 2201/2003 z 27. novembra 2003 o súdnej právomoci a uznávaní a výkone rozsudkov v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1347/2000².
2. Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi pánom Stefanom Liberatom a pani Luminitou Luisou Grigorescuovou vo veci uznania rozhodnutia prijatého rumunskými súdmi o manželskom zväzku, rodičovských právach a povinnostiach a o vyživovacej povinnosti zo strany talianskych súdov.
3. Táto vec poskytne Súdnemu dvoru príležitosť spresniť, či porušenie pravidiel týkajúcich sa prekážky začatej veci súdom, ktorý začal konať ako druhý, môže predstavovať dôvod neuznania rozhodnutia, ktoré tento súd vydal.
4. Po ukončení mojej analýzy v prvom rade navrhнем, aby sa v súlade s rozsudkom z 19. novembra 2015, P³, článok 35 ods. 3 nariadenia Rady (ES) č. 44/2001⁴ z 22. decembra 2000 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach⁵ a článok 24 nariadenia č. 2201/2003 vykladali v tom zmysle, že zakazujú, aby porušenie pravidiel týkajúcich sa prekážky začatej veci uvedených v článku 27 nariadenia č. 44/2001 a v článku 19 nariadenia č. 2201/2003, súdom, ktorý začal konať ako druhý, predstavovalo dôvod neuznania rozhodnutia vydaného týmto súdom, založený na rozpore s verejným poriadkom dožiadaného členského štátu.

¹ Jazyk prednesu: francúzština.

² Ú. v. EÚ L 338, 2003, s. 1; Mim. vyd. 19/006, s. 243.

³ C-455/15 PPU, ďalej len „rozsudok P“, EU:C:2015:763.

⁴ Pokiaľ ide o potrebu spomenúť toto nariadenie, pozri body 43 a 44 nižšie.

⁵ Ú. v. ES L 12, 2001, s. 1; Mim. vyd. 19/004, s. 42.

I. Právny rámec

A. Právo Únie

1. Nariadenie č. 44/2001

5. Článok 5 ods. 2 nariadenia č. 44/2001 stanovuje:

„Osobu s bydliskom na území členského štátu možno žalovať v druhom členskom štáte:

...

2. vo veciach výživného na súdoch podľa bydliska alebo obvyklého pobytu výživou povinnej osoby, alebo ak je vec spojená s konaním o právnom stave osoby, na súde, ktorý podľa právneho poriadku svojho štátu má právomoc vo veci konať, ak sa táto právomoc nezakladá výlučne na štátnom občianstve niektorého z účastníkov.“

6. Článok 27 tohto nariadenia stanovuje:

„1. Ak sa vedú konania v tej istej veci a medzi rovnakými účastníkmi na súdoch rôznych členských štátov, každý súd, ktorý nezačal konať ako prvý, aj bez návrhu preruší konanie, až kým sa nepotvrdí právomoc súdu, ktorý ako prvý začal konať.

2. Keď sa potvrdí právomoc súdu, ktorý ako prvý začal konať, každý iný súd odmietne vykonávať svoju právomoc v prospech tohto súdu.“

7. Článok 28 uvedeného nariadenia stanovuje:

„1. Ak sa koná o súvisiacich veciach na súdoch rôznych členských štátov, každý súd, ktorý nezačal konať ako prvý, môže prerušiť konanie, ak sú veci ešte v štádiu konania na prvom stupni.

2. Ak ide o konania na prvom stupni, súd, ktorý nezačal konať ako prvý, môže tiež na žiadosť jedného z účastníkov odmietnuť vykonávať svoju právomoc, ak súd, ktorý začal konať ako prvý, má právomoc rozhodovať v oboch veciach a ak právny poriadok jeho štátu pripúšťa zlúčenie oboch vecí.

3. Na účely tohto článku sa veci považujú za súvisiace, ak sú navzájom tak úzko spojené, že je vhodné prerokovať a rozhodnúť ich spoločne, a tak sa vyhnúť riziku nezlučiteľných rozsudkov vydaných v samostatných konaniach.“

8. Článok 34 tohto nariadenia uvádza:

„Rozsudok sa neuzná:

1. ak je uznanie v zjavnom rozpore s verejným poriadkom členského štátu, v ktorom sa o uznanie žiada;

...

3. ak je nezlučiteľný s rozsudkom vydaným v spore medzi rovnakými účastníkmi v členskom štáte, v ktorom sa žiada o uznanie;

4. ak je nezlučiteľný so skorším rozsudkom vydaným v inom členskom štáte alebo v treťom štáte v rovnakej veci a medzi rovnakými účastníkmi za predpokladu, že skorší rozsudok spĺňa podmienky na jeho uznanie v členskom štáte, v ktorom sa žiada o uznanie.“

9. Článok 35 nariadenia č. 44/2001 stanovuje:

„1. Rozsudok sa okrem toho neuzná, ak je v rozpore s oddielmi 3, 4 alebo 6 kapitoly II alebo v prípade uvedenom v článku 72.

2. Pri skúmaní skutočností, na ktorých bola založená právomoc podľa predchádzajúceho odseku, súd alebo orgán, ktorý koná o uznaní, je viazaný skutkovými zisteniami, na ktorých súd členského štátu pôvodu založil svoju súdnu právomoc.

3. S výnimkou odseku 1 sa právomoc súdu štátu pôvodu nesmie skúmať. Kritéria, na ktorých sa založila právomoc, sa nesmú skúmať z hľadiska rozporu s verejným poriadkom podľa článku 34 bod 1.“

2. *Nariadenie č. 2201/2003*

10. Odôvodnenia 11, 12, 21 a 33 nariadenia č. 2201/2003 stanovujú:

„(11) Vyživovacia povinnosť je vylúčená z rozsahu pôsobnosti tohto nariadenia, keďže sa na ňu vzťahuje už nariadenie... č. 44/2001. Súd, ktoré majú právomoc podľa tohto nariadenia, budú mať vo všeobecnosti právomoc rozhodovať o vyživovacej povinnosti podľa článku 5 ods. 2 nariadenia... č. 44/2001.

(12) Kritériá právomoci vo veciach rodičovských práv a povinností, upravené týmto nariadením, sú tvorené tak, aby zodpovedali najlepšiemu záujmu dieťaťa, najmä kritériu blízkosti. To znamená, že právomoc by mal mať v prvom rade členský štát obvyklého pobytu dieťaťa, s výnimkou určitých prípadov zmeny pobytu dieťaťa alebo v dôsledku dohody medzi nositeľmi rodičovských práv a povinností.

...

(21) Uznávanie a výkon rozsudkov vydaných v členskom štáte sa má zakladať na zásade vzájomnej dôvery a dôvody neuznania by sa mali obmedziť na najnutnejšie minimum.

...

(33) Toto nariadenie uznáva základné práva a dodržiava zásady Charty základných práv Európskej únie. Predovšetkým sa snaží zabezpečiť rešpektovanie základných práv dieťaťa, ako je ustanovené v článku 24 Charty základných práv ...“

11. Článok 12 tohto nariadenia s názvom „Dohoda o právomoci“ vo svojich odsekoch 1 a 2 stanovuje:

„1. Súd členského štátu pri výkone svojej právomoci podľa článku 3, na základe návrhu na rozvod, rozluku alebo anulovanie manželstva, majú právomoc v každej veci, ktorá sa týka rodičovských práv a povinností a ktorá súvisí s týmto návrhom, ak:

a) aspoň jeden z manželov má rodičovské práva a povinnosti k dieťaťu

a

b) manželia a nositelia rodičovských práv a povinností prijali právomoc týchto súdov výslovne alebo iným jednoznačným spôsobom v čase začatia konania a ak je to v najlepšom záujme dieťaťa.

2. Právomoc založená podľa odseku 1 zanikne, akonáhle:

- a) rozsudok o návrhu na rozvod, rozluku alebo anulovanie manželstva sa stal právoplatným,
- b) v prípade, že k dátumu uvedenému v písm. a) sa konanie o rodičovských právach a povinnostiach neskončilo, rozsudok v tomto konaní sa stáva právoplatným,
- c) konania uvedené v písm. a) a b) sa skončili z iného dôvodu.“

12. Článok 17 tohto nariadenia, nazvaný „Skúmanie právomoci“, stanovuje:

„Ak sa začalo konanie na súde členského štátu vo veci, v ktorej podľa tohto nariadenia nemá právomoc konať, a ktorá patrí podľa tohto nariadenia do právomoci súdu iného členského štátu, súd aj bez návrhu vyhlási, že nemá právomoc.“

13. Článok 19 tohto nariadenia, nazvaný „Prekážka začatej veci a súvisiace konania“, stanovuje:

„1. Ak sa vedú konania týkajúce sa rozvodu, rozluky alebo anulovania manželstva medzi rovnakými účastníkmi na súdoch rôznych členských štátov, súd, ktorý začal konať ako druhý, aj bez návrhu preruší konanie, až kým sa nepotvrdí právomoc súdu, ktorý ako prvý začal konať.

2. Ak sa vedú konania týkajúce sa rodičovských práv a povinností k tomu istému dieťaťu a s rovnakým predmetom konania na súdoch rôznych členských štátov, súd, ktorý začal konať ako druhý, aj bez návrhu preruší konanie, až kým sa nepotvrdí právomoc súdu, ktorý začal konať ako prvý.

3. Keď sa potvrdí právomoc súdu, ktorý ako prvý začal konať, súd, ktorý začal konať ako druhý, odmietne vykonávať svoju právomoc v prospech tohto súdu.

V takom prípade účastník, ktorý podal návrh súdu, ktorý začal konať ako druhý, môže podať svoj návrh na súd, ktorý začal konať ako prvý.“

14. Článok 21 nariadenia č. 2201/2003, nazvaný „Uznanie rozsudku“, stanovuje vo svojich odsekoch 1 a 4:

„1. Rozsudok vydaný v členskom štáte sa uznáva v ostatných členských štátoch bez osobitného konania.

...

4. Ak sa otázka uznania rozsudku vznesie ako predbežná otázka na súde členského štátu, tento súd môže v tejto otázke rozhodnúť.“

15. Článok 22 tohto nariadenia, nazvaný „Dôvody neuznania rozsudkov o rozvode, rozluke alebo anulovaní manželstva“, stanovuje:

„Rozsudok o rozvode, rozluke alebo anulovaní manželstva sa neuzná:

- a) ak je uznanie v zjavnom rozpore s verejným poriadkom členského štátu, v ktorom sa o uznanie žiada;

...

- c) ak je nezlučiteľný s rozsudkom vydaným v konaní medzi rovnakými účastníkmi v členskom štáte, v ktorom sa žiada o uznanie;

...“

16. Článok 23 tohto nariadenia, nazvaný „Dôvody neuznania rozsudkov týkajúcich sa rodičovských práv a povinností“, stanovuje:

„Rozsudok týkajúci sa rodičovských práv a povinností sa neuzná:

- a) ak by uznanie bolo s prihliadnutím na najlepší záujem dieťaťa v zjavnom rozpore s verejným poriadkom členského štátu, v ktorom sa o uznanie žiada;

...

- e) ak je nezlučiteľný s neskorším rozsudkom týkajúcim sa rodičovských práv a povinností vydaným v členskom štáte, v ktorom sa žiada o uznanie;

...“

17. Článok 24 tohto nariadenia, nazvaný „Zákaz skúmania právomoci súdu pôvodu“, stanovuje:

„Právomoc súdu členského štátu pôvodu sa nesmie skúmať. Kritériá, na ktorých sa založila právomoc podľa článkov 3 až 14, sa nesmú skúmať z hľadiska rozporu s verejným poriadkom podľa článkov 22 písm. a) a 23 písm. a).“

B. Talianske právo

18. Článok 150 codice civile (Občiansky zákonník), nazvaný „Rozluka“, stanovuje:

„Manželom sa umožňuje rozluka.

Rozluku možno vykonať na základe súdneho rozhodnutia alebo vzájomnej dohody.

Právo navrhnúť súdnu rozluku alebo schválenie dohody manželov o rozluke patrí výlučne manželom.“

19. Článok 151 Občianskeho zákonníka, nazvaný „Súdna rozluka“, stanovuje:

„Rozluku možno navrhnúť, keď nastanú také skutočnosti, a to aj nezávisle od vôle jedného alebo oboch manželov, v dôsledku ktorých by bolo ich ďalšie spolužitie neúnosné, alebo ktoré by mohli vážne ohroziť výchovu detí.

Súd v rozsudku o rozluke uvedie, ak je to vhodné vzhľadom na okolnosti a táto požiadavka je súčasťou predloženého návrhu, ktorý z manželov rozluku svojím správaním, odporujúcim povinnostiam vyplývajúcim z manželstva, zapríčinil.“

20. Vnútroštátny súd spresňuje, že na účely definitívneho zániku manželského zväzku (rozvod) je ustanovením uplatniteľným *ratione temporis* článok 3 ods. 1 bod 2 písm. b) legge n. 898 (Disciplina dei casi di scioglimento del matrimonio) [zákon č. 898 (Úprava prípadov zániku manželstva)]⁶ z 1. decembra 1970, ktorý stanovuje:

„Vyhlásenie zániku manželstva alebo ukončenia civilných účinkov cirkevného sobáša môže navrhnúť jeden z manželov:

...

2. v týchto prípadoch:

...

- b) súd právoplatným rozsudkom rozhodol o súdnej rozluke manželov alebo schválil dohodu manželov o rozluke, alebo došlo k faktickej rozluke, pokiaľ samotná faktická rozluka začala aspoň dva roky pred 18. decembrom 1970. Vo všetkých uvedených prípadoch je na účely podania návrhu na vyhlásenie zániku manželstva alebo ukončenia civilných účinkov cirkevného sobáša potrebné, aby príslušná rozluka trvala nepretržite aspoň tri roky od účasti manželov na pojednávaní s predsedom súdu v konaní o rozluke, a to aj v prípade, keď sporové konanie skončilo vzájomnou dohodou.“

21. Vnútroštátny súd dodáva, že rodičovské práva a povinnosti a vyživovacia povinnosť voči dieťaťu sú upravené rovnakým spôsobom ako v prípade rozluky a rozvodu článkami 337a až 337g Občianskeho zákonníka.

II. Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

22. Pán Liberato a pani Grigorescuová uzavreli manželstvo v Ríme (Taliansko) 22. októbra 2005, pričom až do narodenia ich syna 20. februára 2006 žili spolu v tomto členskom štáte. Ich manželský vzťah sa postupne zhoršil. Matka odišla s dieťaťom do Rumunska a už sa do spoločnej domácnosti v Taliansku nevrátila.⁷

23. Návrhom podaným 22. mája 2007 na Tribunale di Teramo (súd v Terame, Taliansko) požiadal pán Liberato o rozluku a o zverenie syna do svojej starostlivosti. Pani Grigorescuová sa k uvedenému návrhu vyjadrila a požiadala o vyhlásenie rozluky s určením zodpovednosti manžela, o zverenie syna do svojej výlučnej starostlivosti a o určenie výšky vyživovacej povinnosti otca dieťaťa.

24. Tribunale di Teramo (súd v Terame) rozsudkom z 19. januára 2012⁸ rozhodol o rozluke manželov s určením zodpovednosti pani Grigorescuovej a samostatným uznesením vrátil vec na doplnenie dokazovania v súvislosti so vzájomnými návrhmi účastníkov konania v oblasti výkonu rodičovských práv a povinností.

⁶ GURI č. 306 z 3. decembra 1970, s. 8046.

⁷ V konečnom rozhodnutí č. 1072 Curtea de Apel București (Odvolací súd Bukurešť, Rumunsko), 3. občianskoprávny senát pre maloletých a rodinu, z 12. júna 2013, ktoré tvorí prílohu vnútroštátneho rozhodnutia a bolo predložené pánom Liberatom, je spresnené, že „súd rozhodol, že účastníci konania uzavreli manželstvo v Taliansku v októbri 2005 a žili striedavo v Rumunsku a Taliansku až do októbra 2006. Potom sa účastníci konania rozišli, pričom žalovaná a maloleté dieťa pochádzajúce zo zväzku žili výlučne v Rumunsku. Od októbra 2006 teda žila žalovaná výlučne v Rumunsku, kde mala svoje jediné bydlisko“. Zo znenia vnútroštátneho rozhodnutia vyplýva, že oprávnenosť premiestnenia alebo nevrátenia dieťaťa nie je predmetom diskusie.

⁸ Vnútroštátny súd spresnil, že tento rozsudok nadobudol právoplatnosť.

25. V priebehu konania o úprave rodičovských práv a povinností vedeného v Taliansku sa pani Grigorescuová 30. septembra 2009 obrátila na Judecătoria București (Súd prvého stupňa Bukurešť, Rumunsko) a požiadala o rozvod, o výlučnú starostlivosť o dieťa a o určenie vyživovacej povinnosti otca dieťaťa.

26. V rámci tohto kontradiktórneho konania voči pánovi Liberatovi menovaný vzniesol predbežnú námietku prekážky začatej veci z dôvodu, že rozvodové konanie začalo najprv v Taliansku. Judecătoria București (Súd prvého stupňa Bukurešť) rozsudkom z 31. mája 2010 rozhodol o zániku manželstva, zveril dieťa do starostlivosti matky a určil rozvrh návštev otca, ako aj výšku príspevku, ktorý mal otec platiť v prospech dieťaťa.

27. Tento rozsudok nadobudol právoplatnosť v nadväznosti na rozsudok Curtea de Apel București (Odvolací súd Bukurešť, Rumunsko) z 12. júna 2013, ktorý potvrdil rozsudok Tribunalul București (Krajský súd Bukurešť, Rumunsko) z 3. decembra 2012 a zamietol odvolanie podané pánom Liberatom proti rozsudku z 31. mája 2010.

28. Konanie vo veci rozluky sa v Taliansku skončilo rozsudkom Tribunale di Teramo (súd v Terame) z 8. júla 2013. Tento súd zveril dieťa do výlučnej starostlivosti otca a nariadil okamžitý návrat dieťaťa do Talianska. Tento súd tiež určil režim návštev matky v Taliansku pod dozorom sociálnych služieb a prokurátora a uložil jej povinnosť prispievať na výživu dieťaťa.

29. Tribunale di Teramo (súd v Terame) zamietol incidenčný návrh pani Grigorescuovej, aby bol v zmysle nariadenia č. 2201/2003 v Taliansku uznaný rozsudok o rozvode, ktorý vydal Tribunalul București (Krajský súd Bukurešť) 3. decembra 2012. Tribunale di Teramo (súd v Terame) konštatoval, že konanie o rozvode sa v Rumunsku začalo v roku 2009, po začatí konania o rozluke v roku 2007 v Taliansku a že Tribunalul București (Krajský súd Bukurešť) porušil článok 19 nariadenia č. 2201/2003 tým, že neprerušil konanie.

30. Pani Grigorescuová sa proti tomuto rozsudku odvolala a podala incidenčný návrh na uznanie rozsudku Curtea de Apel București (Odvolací súd Bukurešť) z 12. júna 2013, ktorý zamietol námietku prekážky začatej veci z dôvodu, že podľa vnútroštátneho súdu tieto dve veci nemali podľa rumunského procesného práva ten istý predmet.⁹ Corte d'Appello di L'Aquila (Odvolací súd Aquila, Taliansko) rozsudkom z 31. marca 2014 zmenil rozsudok, ktorý bol vydaný na prvom stupni, a vyhovel námietke týkajúcej sa nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia o rozvode vydaného rumunskými súdmi, ktoré sa týkalo aj opatrovníckeho práva k dieťaťu a príspevku na jeho výživu. Tento súd sa domnieval, že porušenie režimu prekážky začatej veci podľa práva Únie zo strany súdnych orgánov, ktoré začali konať ako druhé, teda rumunských súdov, nie je „relevantné“ na účely preskúmania podmienok uznania právoplatných opatrení prijatých v Rumunsku, že rumunské rozhodnutia nie sú nezlučiteľné s rozsudkami vydanými v Taliansku, a dospel k záveru, že neexistuje žiaden dôvod, najmä týkajúci sa verejného poriadku, ktorý by bránil uznaniu rumunského rozhodnutia.

31. Pán Liberato podal proti tomuto rozsudku Corte d'Appello di L'Aquila (Odvolací súd Aquila) kasačný opravný prostriedok.

32. Corte suprema di cassazione (Najvyšší kasačný súd, Taliansko), vnútroštátny súd, ktorý podal návrh na začatie prejudiciálneho konania, uvádza, že rozhodnutie vydané v Rumunsku sa týka manželského zväzku, rodičovských práv a povinností a vyživovacej povinnosti. V rámci konania o rozluke začatého v Taliansku boli podané rovnaké návrhy s výnimkou návrhu týkajúceho sa manželského zväzku, ktorý nie je rovnaký, keďže taliansky právny poriadok vyžaduje, aby bolo ešte pred rozvodom rozhodnuté o splnení zákonom stanovených podmienok na účely rozluky manželov.

⁹ Pokiaľ ide o podrobnosti odôvodnenia, pozri bod 61 nižšie.

33. Tento súd v prvom rade uvádza, že neexistujú dôvody založené na článku 22 písm. c) nariadenia č. 2201/2003, článku 23 písm. e) tohto nariadenia alebo článku 34 ods. 4 nariadenia č. 44/2001, ktoré by bránili uznaniu rumunského rozsudku, pokiaľ ide o manželský stav, rodičovské práva a povinnosti a vyživovaciu povinnosť.

34. Podľa tohto súdu treba následne preskúmať, či uplatniteľné ustanovenia týkajúce sa prekážky začatej veci podľa práva Únie, teda článok 19 nariadenia č. 2201/2003 a článok 27 nariadenia č. 44/2001, boli porušené súdmi členského štátu, v ktorom bolo vydané rozhodnutie, o uznanie ktorého sa žiada, a pokiaľ obe tieto ustanovenia boli porušené, či toto porušenie môže byť považované za dôvod predstavujúci prekážku uznania z dôvodu jeho zjavného rozporu s verejným poriadkom.

35. Vnútroštátny súd zdôrazňuje, že prekážka začatej veci podľa práva Únie je výrazom zásady, na ktorej sa zakladá systém dôvery a spolupráce, z ktorého vychádza voľný pohyb rozsudkov medzi členskými štátmi. Prekážka začatej veci sa zakladá na troch zásadách, a sice na autonómnosti tohto pojmu, na zákaze kontroly právomoci súdu, ktorý začal konať ako prvý, súdom, ktorý začal konať ako druhý a na časovej prednosti súdu, ktorý začal konať ako prvý, záväznej pre súd, ktorý začal konať ako druhý.

36. Vnútroštátny súd uvádza, že námietka prekážky začatej veci vznesená pánom Liberatom v každom štádiu rumunského súdneho konania a predovšetkým pred Curtea de Apel București (Odvolací súd Bukurešť) bola zamietnutá z dôvodu úplnej zhody nároku, predmetu a účastníkov konania, pri uplatnení na jednej strane rumunského vnútroštátneho procesného pravidla prekážky začatej veci a na druhej strane pojmu „prekážka začatej veci“ podľa práva Únie, tak ako je uvedený v článku 19 ods. 1 nariadenia č. 2201/2003. Vyvodzuje z toho, že rumunské súdy porušili znenie článku 19 ods. 1 nariadenia č. 2201/2003, ktorý dáva na rovnakú úroveň žiadosti o rozluku, rozvod a anuláciu manželstva, a teda nevyžaduje zhodu nároku a predmetu.

37. Pokiaľ ide o rozhodnutie týkajúce sa vyživovacej povinnosti k dieťaťu, vnútroštátny súd uvádza, že je kauzálnne podriadené rozhodnutiu týkajúcemu sa rodičovských práv a povinností a nemôže byť od neho oddelené ani z hľadiska logického alebo právneho, vzhľadom na to, že závisí od hlavného rozhodnutia. Domnieva sa, že sú splnené podmienky článku 28 nariadenia č. 44/2001, vykladané z hľadiska článku 3 nariadenia Rady (ES) č. 4/2009 z 18. decembra 2008 o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone rozhodnutí a o spolupráci vo veciach vyživovacej povinnosti¹⁰, hoci toto ustanovenie nie je priamo uplatniteľné.¹¹

38. Podľa vnútroštátneho súdu právoplatný rumunský rozsudok, o ktorého uznanie sa žiada, vydal súd, ktorý nemal právomoc v danej veci rozhodovať, pretože o nej začal konať ako druhý.

39. Vnútroštátny súd sa domnieva, že toto porušenie sa netýka iba uplatnenia kritéria priznania súdnej právomoci medzi dvoma členskými štátmi, ale aj – vzhľadom na funkciu prekážky začatej veci v režime automatického uznávania a výkonu rozhodnutí súdov členských štátov – výkonu procesnej zásady verejného poriadku v rámci práva Únie spočívajúcej v zákonomnom pohybe súdnych rozhodnutí v rámci Európskej únie. Zásada časovej prednosti, ktorá je základom procesného pravidla, v zmysle ktorého je prekážka začatej veci vznesená, má totiž v procesnom práve Únie ústredný význam, pretože predchádza tomu, aby sa podávali žaloby, ktorých jediným cieľom by bolo mariť výsledok súdnych konaní v prípade nesúhlasu s rozhodnutiami vo veci samej prijatými príslušným súdom, ktorý začal v danej veci konať ako prvý a ktorého právomoc bola jednoznačne akceptovaná.

¹⁰ Ú. v. EÚ L 7, 2009, s. 1.

¹¹ Podľa článku 76 tretieho odseku nariadenia č. 4/2009 je toto nariadenie uplatniteľné od 18. júna 2011.

40. Vnútroštátny súd tiež uvádza, že článok 24 nariadenia č. 2201/2003, ktorý zakazuje skúmanie právomoci súdu pôvodu, odkazuje na kritériá právomoci uvedené v článkoch 3 až 14 tohto nariadenia a nie na pravidlo podľa článku 19 tohto nariadenia.

41. Za týchto okolností Corte suprema di cassazione (Najvyšší kasačný súd) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru nasledujúce prejudiciálne otázky:

- „1. Má porušenie pravidla prekážky začatej veci podľa článku 19 ods. 2 a 3 nariadenia č. 2201/2003 vplyv výlučne na určenie súdnej právomoci, s následným uplatnením článku 24 nariadenia (ES) č. 2201/2003, alebo naopak, môže predstavovať prekážku uznania rozsudku vydaného v členskom štáte, ktorého súd začal v danej veci konať ako druhý, v členskom štáte, ktorého súd začal konať ako prvý, a to z hľadiska procesných zásad verejného poriadku, so zreteľom na to, že článok 24 nariadenia ES č. 2201/2003 odkazuje iba na pravidlá určujúce súdnu právomoc uvedené v článkoch 3 až 14, a nie aj na nasledujúci článok 19?
2. Je výklad článku 19 nariadenia č. 2201/2003 v tom zmysle, že ide iba o kritérium určujúce súdnu právomoc, v rozpore s pojmom ‚prekážka začatej veci‘ podľa práva Únie, ako aj s funkciou a účelom tohto právneho predpisu, ktorého cieľom je stanoviť súbor záväzných pravidiel v rámci procesných zásad verejného poriadku, a to ako záruku vytvorenia spoločného priestoru vyznačujúceho sa vzájomnou dôverou a procesnou lojalnosťou medzi členskými štátmi, v rámci ktorého by sa zabezpečilo automatické uznávanie a voľný pohyb súdnych rozhodnutí?“

III. Analýza

42. Určenie následkov nedodržania pravidla prekážky začatej veci za okolností veci samej vyžaduje najprv spresniť súbor ustanovení, ktoré majú byť predmetom výkladu, ako aj podmienky uplatnenia mechanizmu prekážky začatej veci.

A. Úvodné pripomienky

1. O preformulovaní prejudiciálnych otázok

43. Treba uviesť, že vnútroštátny súd kladie svoje otázky len s ohľadom na nariadenie č. 2201/2003, pričom z návrhu na začatie prejudiciálneho konania vyplýva, že vec sama sa týka nielen rodičovských práv a povinností, ale aj vyživovacej povinnosti, na ktorú sa toto nariadenie nevzťahuje.¹²

44. Na základe toho treba preformulovať položené otázky v súvislosti s článkom 5 ods. 2 nariadenia č. 44/2001, ktorý je uplatniteľný, keďže konania boli začaté pred 18. júnom 2011.¹³

45. Treba tiež konštatovať, že vnútroštátny súd sa svojimi dvoma otázkami, ktoré treba skúmať spoločne, v podstate pýta, či článok 35 ods. 3 nariadenia č. 44/2001 a článok 24 nariadenia č. 2201/2003 možno vykladať v tom zmysle, že nezakazujú, aby porušenie pravidiel týkajúcich sa prekážky začatej veci uvedených v článku 27 nariadenia č. 44/2001 a v článku 19 nariadenia č. 2201/2003 súdom, ktorý začal konať ako druhý, mohlo predstavovať dôvod neuznania rozsudku vydaného týmto súdom, založený na rozpore s verejným poriadkom dožiadaného členského štátu, obsahujúcim procesné pravidlá, ktoré sú v právnom poriadku Únie považované za podstatné.

¹² Tento návrh na preformulovanie otázky treba porovnať s tým, ktoré Súdny dvor urobil v rozsudku z 15. februára 2017, W a V (C-499/15, EU:C:2017:118, body 44 až 46 a citovaná judikatúra).

¹³ Hlavný návrh bol podaný na Tribunale di Teramo (súd v Terame) 22. mája 2007, ktorý vrátil preskúmanie súvisiacich návrhov rozhodnutím z 19. januára 2012 a rozhodol o nich neprávoplatným rozhodnutím z 8. júla 2013.

2. O totožnosti mechanizmu stanoveného nariadeniami č. 44/2001 a 2201/2003 v prípade prekážky začatej veci

46. Tieto dve nariadenia ukladajú súdu, ktorý začal konať ako druhý, povinnosť prerušiť konanie v prípade prekážky začatej veci.¹⁴ Súdny dvor konštatoval, že „článok 19 nariadenia č. 2201/2003^[15] má veľmi podobné znenie ako článok 27 nariadenia č. 44/2001, ktorý nahradil článok 21 Dohovoru...^[16] a zavádza mechanizmus rovnocenný mechanizmu uvedenému v posledných dvoch citovaných článkoch, ktorý je zameraný na riešenie prípadov prekážky začatej veci. V dôsledku toho treba zohľadniť úvahy Súdneho dvora týkajúce sa posledných citovaných článkov“¹⁷.

3. O mechanizme zavedenom v prípade prekážky začatej veci a jeho účele

47. Ako už Súdny dvor zdôraznil, pokiaľ ide o nariadenie č. 2201/2003, „normotvorca Únie chcel zaviesť jasný a účinný mechanizmus riešenia prípadov litispendencie (pozri analogicky, v súvislosti s nariadením č. 44/2001, rozsudok Cartier parfums-lunettes a Axa Corporate Solutions assurances, C-1/13, EU:C:2014:109, bod 40)“¹⁸.

48. Tento mechanizmus, ktorý „je založený na chronologickom poradí, v akom dotknuté súdy začali konať“¹⁹, vyžaduje, aby súd, ktorý začal konať ako druhý, aj bez návrhu prerušil konanie, až kým sa nepotvrdí právomoc súdu, ktorý začal konať ako prvý.

49. Súdny dvor spresnil, že „na to, aby sa v zmysle článku 19 ods. 1 nariadenia [č. 2201/2003] potvrdila právomoc súdu, ktorý začal konať ako prvý, postačí, aby súd, ktorý začal konať ako prvý, neodmietol vykonávať svoju právomoc a nijaký z účastníkov konania nenamietol jej nedostatok pred alebo do prijatia stanoviska, ktoré sa podľa jeho vnútroštátneho procesného práva považuje za prvú obranu vo veci, ktorú prejednáva tento súd (pozri analogicky rozsudok Cartier parfums-lunettes a Axa Corporate Solutions assurances, C-1/13, EU:C:2014:1099, bod 44)“²⁰.

50. Konkrétne, ako uviedol Súdny dvor, „v súlade s možnosťami stanovenými jeho vnútroštátnym právom môže súd, ktorý začal konať ako druhý, ak si v dvoch konaniach odporujú rovnakí účastníci, u účastníka, ktorý sa dovoľáva námietky začatej veci, zisťovať existenciu namietaného konania a obsah návrhu. Okrem toho vzhľadom na skutočnosť, že nariadenie č. 2201/2003 je založené na vzájomnej spolupráci a dôvere medzi súdmi, tento súd môže informovať súd, ktorý začal konať ako prvý,

14 Možno konštatovať, že povinnosť rešpektovať časovú postupnosť podaní je stanovená aj v nariadení č. 4/2009, v článku 12, ktorý je striktnnejší ako článok 19 nariadenia č. 2201/2003, keďže vyžaduje trojitú zhodu nároku, predmetu a účastníkov konania. To isté platí, pokiaľ ide o články 17 troch ďalších nariadení, a síce nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 650/2012 zo 4. júla 2012 o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone rozhodnutí a prijatí a výkone verejných listín v dedičských veciach a o zavedení európskeho osvedčenia o dedičstve (Ú. v. EÚ L 201, 2012, s. 107), nariadenia Rady (EÚ) 2016/1103 z 24. júna 2016, ktorým sa vykonáva posilnená spolupráca v oblasti právomoci, rozhodného práva a uznávania a výkonu rozhodnutí vo veciach majetkových režimov manželov (Ú. v. EÚ L 183, 2016, s. 1), a nariadenia Rady (EÚ) 2016/1104 z 24. júna 2016, ktorým sa vykonáva posilnená spolupráca v oblasti právomoci, rozhodného práva a uznávania a výkonu rozhodnutí vo veciach majetkových dôsledkov registrovaných partnerstiev (Ú. v. EÚ L 183, 2016, s. 30). V týchto posledných dvoch nariadeniach je spresnené, že v prípade prerušenia konania z dôvodu prekážky začatej veci „je súd, ktorý v spore koná, na svoju žiadosť bezodkladne informovaný ktorýmkoľvek iným konajúcim súdom o dátume, kedy začal tento iný konajúci súd v dotknutom spore konať“. Článok 29 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1215/2012 z 12. decembra 2012 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach (Ú. v. EÚ L 351, 2012, s. 1) má podobné znenie. Treba uviesť, že mechanizmus stanovený v článku 33 tohto nariadenia v prípade prekážky začatej veci mimo Únie, ktorý predstavuje dôležitú inováciu, nie je porovnateľný.

15 Toto nariadenie zrušilo nariadenie Rady (ES) č. 1347/2000 z 29. mája 2000 o právomoci a uznávaní a výkone rozsudkov v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností k spoločným deťom manželov (Ú. v. ES L 160, 2000, s. 19; Mim. vyd. 19/001, s. 209). Článok 11 ods. 2 tohto nariadenia stanovoval podmienky výnimky z trojitej zhody predmetu, nároku a účastníkov konania iba v prípade rozvodu.

16 Dohovor z 27. septembra 1968 o súdnej právomoci a výkone rozhodnutí v občianskych a obchodných veciach (Ú. v. ES L 299, 1972, s. 32) v znení neskorších dohovorov týkajúcich sa pristúpenia ďalších členských štátov k tomuto dohovoru.

17 Pozri rozsudok zo 6. októbra 2015, A (C-489/14, EU:C:2015:654, bod 27).

18 Pozri rozsudok zo 6. októbra 2015, A (C-489/14, EU:C:2015:654, bod 29).

19 Pozri rozsudok zo 6. októbra 2015, A (C-489/14, EU:C:2015:654, bod 30).

20 Pozri rozsudok zo 6. októbra 2015, A (C-489/14, EU:C:2015:654, bod 34). Tento výklad, inšpirovaný výkladom článku 27 nariadenia č. 44/2001, platí tiež pre uplatnenie článku 19 ods. 2 nariadenia č. 2201/2003. Toto riešenie umožňuje vyriešiť prípady, v ktorých súd, ktorý začal konať ako prvý, výslovne nerozhodol o svojej právomoci.

o podaní návrhu pred ním, upriamiť pozornosť súdu, ktorý začal konať ako prvý, na prípadnú prekážku začatej veci, vyzvať ho na oznámenie informácií týkajúcich sa návrhu vo veci, v ktorej koná, a zaujatie stanoviska k jeho právomoci v zmysle nariadenia č. 2201/2003, alebo na oznámenie akéhokoľvek v tejto súvislosti už prijatého rozhodnutia. Nakoniec súd, ktorý začal konať ako druhý, sa môže obrátiť na centrálny orgán svojho členského štátu“²¹.

51. Závazná povaha pravidiel upravujúcich prekážku začatej veci uvedených v článku 19 nariadenia č. 2201/2003²² je odôvodnená ich účelom. Súdny dvor uviedol, že „cieľom týchto pravidiel je zabrániť súbežným konaniam pred súdmi rôznych členských štátov a protichodným rozsudkom, ktoré by z nich mohli vyplývať“²³.

52. Tieto pravidlá prispievajú k vykonávaniu zásady automatického uznávania rozsudkov vydaných v členských štátoch, ktorá je založená na zásade vzájomnej dôvery.

4. O podmienkach prekážky začatej veci a ich uplatnení v spore vo veci samej

53. Podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora pojmy použité na určenie situácie prekážky začatej veci, najmä v nariadeniach č. 44/2001 a 2201/2003, treba považovať za autonómne.

54. V oblasti rodičovských práv a povinností tak Súdny dvor výslovne pripomenul túto zásadu vzhľadom na ciele sledované nariadením č. 2201/2003 a na „okolnosť, že text článku 19 ods. 2 tohto nariadenia namiesto toho, aby odkazoval na pojem ‚prekážka začatej veci‘, tak ako je použitý v rôznych vnútroštátnych právnych poriadkoch členských štátov, uvádza ako prvky definície viacero materiálnych podmienok“²⁴.

55. Pokiaľ ide o návrhy týkajúce sa manželského zväzku, z článku 19 ods. 1 nariadenia č. 2201/2003 pri porovnaní s jeho odsekom 2 vyplýva, že jediná podmienka, ktorú treba preskúmať na účely zistenia existencie konkurenčného konania, sa týka účastníkov konania. Súdny dvor mal príležitosť výslovne to uviesť vo svojom rozsudku zo 6. októbra 2015, A²⁵. Rozhodol, že „situácia prekážky začatej veci [môže] existovať v prípade, keď je na dvoch súdoch rôznych členských štátov začaté konanie..., pričom v jednom prípade sa vedie konanie o rozluke a v druhom prípade konanie o rozvode, prípadne sa v oboch štátoch začalo konanie o návrhu na rozvod“²⁶.

56. Pokiaľ boli v rámci konania o manželskom zväzku podané návrhy týkajúce sa rodičovských práv a povinností, uplatnia sa pravidlá prekážky začatej veci týkajúce sa zániku manželstva.²⁷

21 Pozri rozsudok z 9. novembra 2010, Purrucker (C-296/10, EU:C:2010:665, bod 81). Európska justičná sieť v občianskych a obchodných veciach (EJS) zohráva v tomto ohľade hlavnú úlohu na účely zjednodušenia a urýchlenia súdnej spolupráce v prípade uplatnenia týchto ustanovení v oblasti prekážky začatej veci alebo článku 15 nariadenia č. 2201/2003.

22 To isté platí pre článok 27 nariadenia č. 44/2001, v rozpore s ustanoveniami uplatniteľnými v prípade súvisiacich vecí (článok 28 tohto nariadenia). Treba uviesť, že nariadenie č. 2201/2003, tak ako aj predchádzajúce nariadenie č. 1347/2000, neobsahuje osobitné pravidlo týkajúce sa súvisiacich vecí.

23 Pozri rozsudok zo 6. októbra 2015, A (C-489/14, EU:C:2015:654, bod 29 a citovaná judikatúra).

24 Pozri rozsudok z 9. novembra 2010, Purrucker (C-296/10, EU:C:2010:665, bod 66 a citovaná judikatúra).

25 C-489/14, EU:C:2015:654. Treba uviesť, že tento rozsudok bol vydaný viac než dva roky po konečnom rozhodnutí rumunského súdu, o ktoré ide vo veci samej. K tomuto dátumu bol však už vo viacerých rozsudkoch Súdneho dvora vyjadrený autonómny charakter pojmu „prekážka začatej veci“.

26 Bod 33 tohto rozsudku. Tieto prípady sú tiež kvalifikované ako prípady „kvázilitispendencie“ alebo „nepravé litispendencie“. Tento výraz použila A. Borrás v dôvodovej správe k dohovoru uzatvorenému na základe článku K. 3 Zmluvy o Európskej únii o súdnej právomoci a uznávaní a výkone rozsudkov v manželských veciach (Ú. v. ES C 221, 1998, s. 27, predovšetkým bod 54). Toto vysvetlenie sa týka článku 11 nariadenia č. 1347/2000, ktorý je v zjednodušenej forme v podstate prevzatý v článku 19 nariadenia č. 2201/2003, vyžadujúc iba, aby návrhy týkajúce sa rozvodu, anulovania manželstva alebo rozluky boli podané medzi rovnakými účastníkmi konania bez ohľadu na ich procesné postavenie.

27 Pozri v tomto zmysle GAUDEMET-TALLON, H.: Divorce – Divorce prononcé en France – Introduction – Compétence des tribunaux français – Particularités de l'instance. In: *JurisClasseur – Droit international*, LexisNexis, Paris, marec 2017, zväzok 547-10, predovšetkým bod 135.

57. To isté platí v oblasti výživného, ak je vec „spojená s konaním o právnom stave osoby“ v súlade s článkom 5 ods. 2 nariadenia č. 44/2001.

58. Po vydaní rozhodnutia o rozvode sa s výhradou uplatnenia článku 12 ods. 2 písm. b) nariadenia č. 2201/2003 v oblasti rodičovských práv a povinností podľa článku 19 ods. 2 tohto nariadenia vyžaduje podmienka zhody predmetu a nároku.²⁸ Pokiaľ ide o návrh týkajúci sa vyživovacej povinnosti, pravidlá upravujúce prekážku začatej veci uvedené v článku 27 nariadenia č. 44/2001 uplatniteľné v predmetnej veci vyžadujú overiť zhodnosť predmetu, nároku a účastníkov konania.

59. Navyše treba uviesť, že prednosť daná súdu, ktorý začal konať ako prvý, ostáva, pokiaľ tento súd neodmietol vykonávať svoju právomoc po tom, ako ju povinne preskúmal v súlade s článkom 17 nariadenia č. 2201/2003²⁹ v každom štádiu konania.³⁰

60. Pokiaľ ide o vec samu, od podania návrhu na rumunský súd mal byť zo strany tohto súdu uplatnený mechanizmus stanovený pre prípad prekážky začatej veci a to tak voči rozhodnutiu o zániku manželstva, ako aj voči jeho následkom pre dieťa, ktoré malo bydlisko v Rumunsku, účinkom dohody o právomoci talianskeho súdu.³¹

61. Z rozsudku Curtea de Apel București (Odvolací súd Bukurešť) z 12. júna 2013 však vyplýva, že rumunský súd nesprávne uplatnil právo Únie³², keď zamietol námietku prekážky začatej veci vznesenú pánom Liberatom, založenú na návrhoch týkajúcich sa manželského zväzku. Odkázal totiž najprv na rumunské vnútroštátne právo stanovujúce podmienky prekážky začatej veci a právnej sily rozhodnutej veci, aby následne uviedol, že „zo znenia článku 19 [nariadenia č. 2201/2003], ktorý vymenúva samostatne tri hypotézy prekážky začatej veci – a síce ‚návrhy rozvodu, rozluky alebo anulovania manželstva medzi rovnakými účastníkmi‘ – jasne vyplýva, že dva súbežné návrhy musia mať rovnaký iba jeden z troch predmetov a nie dva samostatné predmety spomedzi tých, ktoré sú výslovne a taxatívne uvedené v texte. ... Pokiaľ ide o prejednávajúcu vec, dané dva návrhy majú každý svoj samostatný predmet, a síce rozluku v Taliansku a rozvod v Rumunsku, čo vylučuje uplatnenie článku 19 nariadenia č. 2201/2003. Odvolací súd správne rozhodol, že rumunský systém nepozná inštitút rozluky. Je preto zrejme, že by tu nemohlo ísť o ‚zhodu‘ s takýmto návrhom podaným na súdy iného členského štátu. Aj keby tento inštitút existoval, treba uviesť, že medzi rozvodom a rozlukou neexistuje zhoda“.

62. Okrem toho treba uviesť, že námietka prekážky začatej veci uvádzaná pánom Liberatom vo všetkých štádiách konania bola založená na tejto dohode o právomoci súvisiacej s návrhom na rozluku, a nie na pravidlách uplatniteľných v oblasti rodičovských práv a povinností alebo výživného.

28 Pokiaľ ide o výklad týchto pojmov, pozri rozsudok z 9. novembra 2010, Purrucker (C-296/10, EU:C:2010:665, body 67 a 68, ako aj citovaná judikatúra). Pozri tiež na ilustráciu rozsudok z 22. decembra 2010, Mercredi (C-497/10 PPU, EU:C:2010:829, body 68 a 69).

29 To isté platí, ak pri uplatnení článku 15 nariadenia č. 2201/2003 bude na návrh jedného alebo druhého súdu uprednostnená právomoc súdu, ktorý je vhodnejšie umiestnený na prejednanie veci.

30 Pozri, pokiaľ ide o význam tohto preskúmania v oblasti rodičovských práv a povinností a odôvodnenia rozhodnutí v tomto ohľade, rozsudky z 15. júla 2010, Purrucker (C-256/09, EU:C:2010:437, bod 73 a citovaná judikatúra), ako aj z 15. februára 2017, W a V (C-499/15, EU:C:2017:118, body 51 a 54). Pokiaľ ide o povinnosť vykonať preskúmanie vo všetkých štádiách konania, možno tu urobiť porovnanie s rozsudkom z 12. novembra 2014, L (C-656/13, EU:C:2014:2364, bod 58 a citovaná judikatúra), ako aj s vecou iq (C-478/17), ktorá je v súčasnosti prejednávajúca, týkajúcou sa podmienok uplatnenia článku 15 nariadenia č. 2201/2003. Pozri návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Wathelet v tejto veci (C-478/17, EU:C:2018:552).

31 Pri uplatnení článku 12 ods. 1 nariadenia č. 2201/2003 dohoda o súdnej právomoci predpokladá, že matka nenamietne voči právomoci talianskeho súdu (pozri bod 23 vyššie) a preskúmanie zo strany tohto súdu, že jeho právomoc je v súlade s najlepším záujmom dieťaťa [pozri analogicky rozsudok z 1. októbra 2014, E. (C-436/13, EU:C:2014:2246, bod 44)]. Porovnaj s uznesením predsedu Súdneho dvora zo 16. januára 2018, PM (C-604/17, neuverejnené, EU:C:2018:10, body 27 až 29), a s rozsudkom z 19. apríla 2018, Saponaro a Xylina (C-565/16, EU:C:2018:265, body 23, 24 a 33 až 35, ako aj citovaná judikatúra).

32 Pozri poznámky pod čiarou 25 a 26 vyššie.

63. V tomto ohľade možno uviesť, že po vydaní rozsudku z 19. januára 2012 týkajúceho sa manželského zväzku talianskym súdom³³ je oveľa zložitejšie analyzovať otázku prekážky začatej veci.³⁴ Nemohla sa totiž ďalej klásť v oblasti rodičovských práv a povinností z dôvodu pozitívneho výsledku skúmania právomoci týmto súdom. Táto otázka by podľa môjho názoru mohla vyplývať iba z výkladu ustanovení článku 12 ods. 2 písm. b) nariadenia č. 2201/2003³⁵, ktorý podľa mňa treba spojiť s hľadáním najlepšieho záujmu dieťaťa, ktorý so súhlasom matky odôvodnil dohodu o právomoci na začiatku konania.³⁶

64. Vzhľadom na to, že tieto podmienky musia byť splnené na účely odôvodnenia, že taliansky súd má právomoc rozhodnúť v incidenčnom konaní o uznaní rumunského rozsudku, ktorý ukončil prekážku začatej veci, prislúcha vnútroštátnemu súdu, aby sa uistil, že tieto podmienky boli overené.³⁷

65. Vzhľadom na všetky tieto úvahy treba spresniť, aké následky treba vyvodiť z porušenia pravidiel týkajúcich sa prekážky začatej veci s ohľadom na okolnosti veci samej.

B. Následky porušenia pravidiel týkajúcich sa prekážky začatej veci

66. Na úvod treba uviesť osobitné okolnosti veci samej. Súd, ktorý začal konať ako prvý, pred ktorým prebieha konanie o tých istých návrhoch medzi rovnakými účastníkmi,³⁸ totiž musí rozhodnúť o incidenčnom návrhu na uznanie konečného rozhodnutia vydaného súdom, ktorý začal konať ako druhý.

67. Len z tohto jediného dôvodu preto rozhodnutie Súdneho dvora vo veci, v ktorej bol vydaný rozsudok z 22. decembra 2010, Mercredi³⁹, podľa ktorého v prípade prekážky začatej veci rozhodnutie o rodičovských právach a povinnostiach vydané súdom, ktorý začal konať ako druhý, pri porušení povinnosti prerušiť konanie⁴⁰, „nemá vplyv“ na rozhodnutie, ktoré má vydať súd, ktorý začal konať ako prvý⁴¹, nie je uplatniteľné vo veci samej v rozpore s tým, čo tvrdí Európska komisia. Súdny dvor totiž v bode 67 rozsudku z 22. decembra 2010, Mercredi⁴², uviedol, že sporné rozhodnutie vydané súdom, ktorý začal konať ako druhý, nie je právoplatné. Navyše neistota existujúca v súvislosti s bydliskom dieťaťa a prekryvanie sa s konaním o jeho návrate tiež odôvodňujú osobitné riešenie prijaté v danej veci.

68. Otázka porušenia pravidiel prekážky začatej veci sa preto vo veci samej musí skúmať z hľadiska dôvodov neuznania, uvedených v nariadeniach č. 2201/2003 a 44/2001.

33 Nezdá sa, že by následky vydania rozsudku o rozluke boli predmetom diskusie, zatiaľ čo po tomto dátume boli v Rumunsku vydané dva rozsudky, a síce rozsudok z 3. decembra 2012 a rozsudok z 12. júna 2013, zamietajúci odvolanie podané pánom Liberatom.

34 Podľa článku 12 ods. 2 písm. a) nariadenia č. 2201/2003 totiž dohoda o právomoci zanikne hneď, ako sa rozsudok o návrhu na rozluke stal právoplatným. Navyše, ako uviedol Súdny dvor v rozsudku z 28. júna 2018, HR (C-512/17, EU:C:2018:513, bod 59 a citovaná judikatúra) týkajúcom sa výkladu článku 8 ods. 1 nariadenia č. 2201/2003, „normotvorca Únie totiž usúdil, že súd, ktorý je geograficky najbližší obvyklému pobytu dieťaťa, je všeobecne najvhodnejší na posúdenie opatrení, ktoré sa majú prijať v záujme dieťaťa“.

35 Súdny dvor výslovne nerozhodol o uplatnení tohto ustanovenia. Pozri v tomto zmysle návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Wathelet vo veci iq (C-478/17, EU:C:2018:552, bod 45). Tento výklad by mohol vyplývať z komentára PATAUT, É., GALLANT, E.: Article 12: Prorogation of jurisdiction. In: MAGNUS, U., MANKOWSKI, P.: *European Commentaries on Private International Law, Brussels IIbis Regulation*, zv. IV, Sellier European Law Publishers, Otto Schmidt, Köln, 2017, bod 41 (s. 160). Takúto hypotézu nepredpokladá JOUBERT, N.: *Autorité parentale – Conflits de juridictions*. In: *JurisClasseur – Droit international*, LexisNexis, Paris, marec 2009, zväzok 549-20, predovšetkým bod 44.

36 Túto analýzu treba porovnať s analýzou uvedenou v rozsudkoch z 1. októbra 2014, E (C-436/13, EU:C:2014:2246, body 45 až 47 a 49), ako aj z 15. februára 2017, W a V (C-499/15, EU:C:2017:118, body 51 a 52).

37 Podľa môjho názoru z rozhodnutia vydaného talianskym súdom rozhodujúcim v poslednom stupni musí jasne vyplývať, že s ohľadom na najlepší záujem dieťaťa rozhoduje po preskúmaní dohody o súdnej právomoci uznanej po podaní návrhu na prvý taliansky súd v roku 2007.

38 Na pripomenutie, zhoda účastníkov konania sa vyžaduje v prípade návrhu týkajúceho sa vyživovacej povinnosti. Pokiaľ ide o návrh týkajúci sa manželského zväzku, taliansky súd vydal konečný rozsudok.

39 C-497/10 PPU, EU:C:2010:829.

40 Pozri body 68 a 69 tohto rozsudku.

41 Pozri bod 70 uvedeného rozsudku.

42 C-497/10 PPU, EU:C:2010:829.

69. V rámci prebiehajúceho konania, ktoré sa už netýka zániku manželstva⁴³, vnútroštátny súd správne rozhodol, že spomedzi dôvodov neuznania stanovených v nariadení č. 2201/2003 treba analyzovať iba kritérium zjavného rozporu s verejným poriadkom členského štátu, ktorý je žiadaný o uznanie rozhodnutia o rodičovských právach a povinnostiach⁴⁴, uvedené v článku 23 písm. a) nariadenia č. 2201/2003, v spojení s článkom 24 tohto nariadenia. Ten totiž vylučuje uplatnenie kritéria verejného poriadku na kritériá o súdnej právomoci, uvedené v článkoch 3 až 14 daného nariadenia.

70. Súdny dvor už preskúmal túto otázku v rozsudku P.

71. Rozdiel v okolnostiach, o ktoré ide v danej veci⁴⁵, v porovnaní s okolnosťami vo veci samej nepovažujem za prekážku, keďže na jednej strane sa rozhodnutie Súdneho dvora týka vzťahu medzi pravidlami týkajúcimi sa súdnej právomoci alebo koordinácie súbežných konaní s pravidlami umožňujúcimi odmietnuť uznanie rozsudkov vydaných v členskom štáte a na strane druhej sa zakladá na všeobecných zásadách uvedených takmer zhodne v rozsudku zo 16. júla 2015, *Diageo Brands*⁴⁶.

72. Súdny dvor v rozsudku P vyjadril svoju vôľu prijať rovnakú reštriktívnu koncepciu dôvodov umožňujúcich namietnuť proti uznaniu rozhodnutia, odkazujúc na koncepciu prijatú v prípade uplatnenia nariadenia č. 44/2001, čo v prospech veci samej odôvodňuje konštatovanie, že toto rozhodnutie musí slúžiť ako základ odpovede na prejudiciálne otázky vnútroštátneho súdu z dôvodu dvoch uplatniteľných nariadení.

73. Súdny dvor na jednej strane pripomenul, že „podľa odôvodnenia 21 nariadenia [č. 2201/2003] je toto nariadenie založené na koncepcii, na základe ktorej sa uznávanie a výkon rozsudkov vydaných v členskom štáte má zakladať na zásade vzájomnej dôvery a dôvody neuznania sa majú obmedziť na najnutnejšie minimum“⁴⁷ a že na druhej strane „v tomto systéme sa článok 23 nariadenia č. 2201/2003 stanovujúci dôvody, ktoré môžu brániť uznaniu rozsudku týkajúceho sa rodičovských práv a povinností, musí vykladať reštriktívne, keďže predstavuje prekážku realizácie jedného zo základných cieľov tohto nariadenia“⁴⁸.

74. Tieto ciele a tieto zásady odôvodnili, že normotvorca Únie v článku 24 nariadenia č. 2201/2003 stanovuje zákaz akéhokoľvek skúmania právomoci súdu členského štátu⁴⁹ a „výslovne spresňuje, že takéto skúmanie nemožno vykonať podľa článku 23 písm. a) tohto nariadenia“⁵⁰, odkazujúc na články 3 až 14 tohto nariadenia.⁵¹ Tento základ, ktorý nemožno priamo ani nepriamo porušiť, vyplýva tiež zo zjednocovania noriem právomoci a z predpokladu ich riadneho preskúmania každým súdom, ktorý začal konať.

43 O zlučiteľnosti rozhodnutia o rozvode s rozhodnutím o rozluke pozri dôvodovú správu od A. Borrásovej, citovanú v poznámke pod čiarou 26, predovšetkým bod 71.

44 To isté platí v oblasti vyživovacej povinnosti. Článok 34 ods. 1 a článok 35 ods. 3 nariadenia č. 44/2001 sú uplatniteľné.

45 Sporné rozhodnutie bolo vydané súdom, ktorý začal konať ako prvý. Spor sa týkal miesta pobytu dieťaťa a na základe toho právomoci tohto súdu a tvrdenia, že rozhodol v rozpore s povinnosťami uvedenými v článku 15 nariadenia č. 2201/2003.

46 C-681/13, EU:C:2015:471 (body 40 až 42 a 44).

47 Bod 35 rozsudku P.

48 Bod 36 rozsudku P. Súdny dvor nedávno pripomenul v rozsudku z 15. februára 2017, *W a V* (C-499/15, EU:C:2017:118, bod 50 a citovaná judikatúra), že zásada vzájomného uznávania súdnych rozhodnutí je „základom na vytvorení skutočného justičného priestoru“, pričom tieto pojmy vyplývajú z odôvodnenia 2 nariadenia č. 2201/2003.

49 Tento zákaz je uvedený vo väčšine nariadení, keďže je nevyhnutný pre zásadu vzájomnej dôvery. Pozri najmä článok 45 ods. 3 nariadenia č. 1215/2012, ako aj články 39 nariadení 2016/1103 a 2016/1104. Podľa Súdneho dvora ide o základnú zásadu, pozri rozsudok z 28. marca 2000, *Krombach* (C-7/98, EU:C:2000:164, bod 31).

50 Pozri bod 42 rozsudku P.

51 Týmto sa znenie tohto článku odlišuje od článku 35 ods. 3 nariadenia č. 44/2001, ktorý má všeobecné znenie: „... právomoc súdu štátu pôvodu [sa] nesmie skúmať. Kritéria, na ktorých sa založila právomoc, sa nesmú skúmať z hľadiska rozporu s verejným poriadkom podľa článku 34 bod 1“.

75. Vzhľadom na všetky tieto dôvody Súdny dvor v rozsudku P rozšíril zákaz uplatnenia kritéria založeného na rozpore s verejným poriadkom dožiadaného členského štátu na článok 15 nariadenia č. 2201/2003.⁵²

76. Hoci je článok 19 tohto nariadenia uvedený, tak ako tento článok 15, v kapitole II daného nariadenia s názvom „Súdna právomoc“, nedoplňuje osobitné ustanovenia priznávajúce i stanovené v oddieloch 1 a 2, keďže sa nachádza v oddiele 3, ktorý obsahuje „spoločné ustanovenia“.

77. Na základe toho sa domnievam, že treba uplatniť riešenie rozsudku P. Pokiaľ súd, ktorý začal konať ako prvý, rozhodujúci o incidenčnom návrhu na uznanie rozhodnutia, preskúma, či boli správne uplatnené pravidlá prekážky začatej veci súdom, ktorý začal konať ako druhý, a teda dôvody, na základe ktorých neodmietol vykonávať svoju právomoc, súd, ktorý začal konať ako prvý, tak kontroluje preskúmanie jeho právomoci. Článok 24 nariadenia č. 2201/2003 mu to však zakazuje.

78. Navyše, z dôvodu podmienok uplatnenia kritérií súdnej právomoci, tak ako som ich vysvetlil vyššie, by sa táto kontrola nemohla obmedziť na overenie dátumov podania návrhu. Z tohto dôvodu by sa mohlo ukázať ako problematické aj posúdenie závažnosti porušenia týchto kritérií v štádiu uznania rozsudku. Je totiž možné, osobitne v oblasti rodičovských práv a povinností a v prípade dohody o právomoci, že po výmenách informácií medzi súdmi súd, ktorý začal konať ako prvý, odmietne vykonávať svoju právomoc najmä z dôvodu kritérií určenia právomoci, a síce blízkosti bydliska dieťaťa a jeho najlepšieho záujmu.⁵³

79. Okrem toho, ako to Súdny dvor uviedol v rozsudku P, „súd štátu, v ktorom sa žiada o uznanie, nemôže odmietnuť uznať rozhodnutie pochádzajúce z iného členského štátu len z dôvodu, že sa domnieva, že v tomto rozhodnutí bolo nesprávne uplatnené vnútroštátne právo alebo právo Únie, lebo inak by bol spochybnený účel nariadenia č. 2201/2003“⁵⁴. Zdá sa mi preto zložité odôvodniť, že s nevyriešením konfliktu právomoci⁵⁵ v prípade súbežných konaní sa zaobchádza prísnejšie ako v prípade absencie skúmania právomoci⁵⁶ alebo chýb vykonaných pri tej príležitosti, ktoré sa vymykajú akejkoľvek kontrole v súlade s ustanoveniami článku 24 nariadenia č. 2201/2003 a ďalších európskych nariadení.

80. Zo všetkých týchto skutočností vyvodzujem, že napriek absencii výslovného odkazu na článok 19 nariadenia č. 2201/2003 v článku 24 tohto nariadenia treba tento článok vykladať v tom zmysle, že zákaz skúmania právomoci súdu štátu pôvodu, ktorý stanovuje, sa uplatňuje aj v prípade porušenia pravidiel prekážky začatej veci⁵⁷.

81. Pokiaľ ide o návrhy týkajúce sa výživného, treba uviesť, že nevzniká žiaden problém z dôvodu znenia článku 35 ods. 3 nariadenia č. 44/2001.⁵⁸

52 Pozri bod 45 rozsudku P.

53 Pozri rozsudok z 28. júna 2018, HR (C-512/17, EU:C:2018:513, bod 59 a citovaná judikatúra).

54 Pozri bod 46 rozsudku P, pripomínajúci ustálené pravidlo založené na zákaze skúmania rozhodnutia (pozri najmä článok 36 a článok 45 ods. 2 nariadenia č. 44/2001, ako aj článok 26 nariadenia č. 2201/2003).

55 Výraz použitý v rozsudkoch zo 16. júla 2009, Hadadi (C-168/08, EU:C:2009:474, bod 56), a z 9. októbra 2014, C (C-376/14 PPU, EU:C:2014:2268, bod 37).

56 Pozri na ilustráciu rozsudok P a rozsudok z 15. februára 2017, W a V (C-499/15, EU:C:2017:118). Pozri tiež pripomienky JOUBERT, N.: La résidence de l'enfant du divorce face à la demande de modification de la décision relative à la garde et aux aliments. In: *Revue critique de droit international privé*, Dalloz, Paris, 2018, s. 138 až 142, predovšetkým bod 9 (s. 140 a 141).

57 Vzhľadom na význam tejto otázky, ako aj otázky vyriešenej v rozsudku P by mohlo byť naznačené dodanie návrhu týkajúceho sa tohto článku 24 pri príležitosti prepracovania nariadenia č. 2201/2003. Možno uviesť, že žiadna zmena týkajúca sa kritérií právomoci nebola predložená v pôvodnom návrhu, a síce v návrhu nariadenia Rady o právomoci a uznávaní a výkone rozhodnutí v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností a o medzinárodných únosoch detí [COM(2016) 411 final], ani v legislatívnom uznesení Európskeho parlamentu z 18. januára 2018 k tomuto návrhu, ktoré je k dispozícii na tejto internetovej stránke: <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P8-TA-2018-0017+0+DOC+XML+V0//FR>. O poslednom štádiu diskusií v Rade Európskej únie týkajúcich sa tohto návrhu pozri Bulletin Quotidien Europe č. 12033, *Agence Europe*, 5. jún 2018, s. 2.

58 Pozri poznámku pod čiarou 51 vyššie.

82. Vzhľadom na všetky tieto úvahy navrhujem, aby Súdny dvor rozhodol, že článok 35 ods. 3 nariadenia č. 44/2001 a článok 24 nariadenia č. 2201/2003 sa majú vykladať v tom zmysle, že zakazujú, aby porušenie pravidiel týkajúcich sa prekážky začatej veci uvedených v článku 27 nariadenia č. 44/2001 a v článku 19 nariadenia č. 2201/2003 súdom, ktorý začal konať ako druhý, predstavovalo dôvod neuznania rozsudku vydaného týmto súdom, založený na rozpore s verejným poriadkom členského štátu, v ktorom sa o uznanie žiada.

83. Pre úplnosť chcem spresniť, že ak by sa malo pripustiť, že kritérium verejného poriadku je uplatniteľné, rozsudok P aj tu stanovuje obmedzenia, ktoré treba znovu zdôrazniť.⁵⁹

84. Tento rozsudok je totiž založený na zásadách, ktoré sú opakovane uvádzané pri výklade dôvodov neuznania nachádzajúcich sa vo viacerých nariadeniach upravujúcich voľný pohyb rozsudkov⁶⁰, ako aj na požiadavke normotvorcu Únie zohľadniť „najlepší záujem dieťaťa“⁶¹ v prípade odmietnutia uznať rozsudok vydaný v oblasti rodičovských práv a povinností, s ohľadom na stálu možnosť zmeniť rozsudok týkajúci sa dieťaťa.

85. Na základe toho by bolo vhodné znovu rozhodnúť, že „článok 23 písm. a) nariadenia č. 2201/2003 sa má vykladať v tom zmysle, že pokiaľ s prihliadnutím na najlepší záujem dieťaťa nedošlo k zjavnému porušeniu právnej normy, ktorá je považovaná za podstatnú pre právny poriadok členského štátu, alebo práva, ktoré je v tomto právnom poriadku uznané za základné, toto ustanovenie neumožňuje, aby súd tohto členského štátu, ktorý sa považuje za súd s právomocou rozhodnúť o opatrovníckom práve k dieťaťu, odmietol uznať rozsudok súdu iného členského štátu, ktorý rozhodol o opatrovníckom práve k tomuto dieťaťu“⁶².

86. Vnútroštátny súd sa domnieva, že porušenie pravidiel prekážky začatej veci narušuje z dôvodu ich úlohy v systéme automatického uznávania rozsudkov v rámci Únie procesnú zásadu verejného poriadku, ktorá zaručuje pohyb súdnych rozhodnutí.

87. Túto kvalifikáciu však nemožno prijať, pretože tieto pravidlá nemajú porovnateľný význam s tými, ktoré Súdny dvor použil na účely konštatovania, že uznanie rozsudku by narušilo procesnú zásadu verejného poriadku v rámci práva Únie.⁶³ Toto posúdenie musí byť v súlade s vyššie uvedenými zásadami, a síce obmedzením dôvodov neuznania uvedených v článku 23 nariadenia č. 2201/2003, výnimočným charakterom uplatnenia ustanovenia o verejnom poriadku a zákazom pre súd dožiadaného členského štátu odmietnuť uznať rozsudok vydaný iným členským štátom z jediného dôvodu, že právo Únie bolo nesprávne uplatnené.

88. Som si plne vedomý dopadu mojej analýzy v dobre známom kontexte zneužívania pravidiel prekážky začatej veci, podporeného širokou paletou kritérií právomoci ponúkanou nariadením č. 2201/2003, osobitne v prípadoch podania návrhu na súd členského štátu, ktorého právny poriadok neumožňuje požiadať priamo o rozvod.⁶⁴

59 Pozri body 35 až 39 tohto rozsudku a rozsudok zo 16. júla 2015, Diageo Brands (C-681/13, EU:C:2015:471), citovaný v bodoch 37 a 39 rozsudku P, čo umožňuje prijať rovnaké riešenie v oblasti výživného, upravenej nariadením č. 44/2001.

60 Pozri, pokiaľ ide o nariadenie č. 44/2001, na nedávnu ilustráciu na rozsudok z 25. mája 2016, Meroni (C-559/14, EU:C:2016:349, body 38 až 42 a citovaná judikatúra).

61 Pozri bod 39 rozsudku P. Pozri tiež bod 93 nižšie.

62 Pozri bod 53 rozsudku P.

63 Pozri rozsudky z 28. marca 2000, Krombach (C-7/98, EU:C:2000:164), a z 2. apríla 2009, Gambazzi (C-394/07, EU:C:2009:219), na porovnanie s rozsudkom z 25. mája 2016, Meroni (C-559/14, EU:C:2016:349).

64 Pozri na ilustráciu zdržiavacích taktík, ktoré využívajú pripodobnenie rozluky s rozvodom a omeškanie pri preskúmaní návrhu na rozvod vyplývajúce z pravidla prekážky začatej veci, BONOMI, A.: La compétence internationale en matière de divorce, quelques suggestions pour une (improbable) révision du règlement Bruxelles II bis. In: *Revue critique de droit international privé*, Dalloz, Paris, 2017, s. 511 až 534, predovšetkým s. 528 až 530 [písm. a)], ako aj odkaz v poznámke pod čiarou 80 na komentár od MANKOWSKI, P.: Article 19: Lis pendens and dependent actions. In: MAGNUS, U., MANKOWSKI, P.: c. d., bod 37 (s. 249 a 250).

89. Dalo by sa tiež tvrdiť, že z dôvodu veľmi širokého dosahu riešenia, ktoré nemôže byť obmedzené na nariadenia uplatniteľné v rodinných veciach, môžu byť piliere zásady automatického uznávania rozsudkov vážne otrasené absenciou sankcie za porušenie záväzného pravidla uvedeného v mnohých európskych nariadeniach.

90. Táto obava však nemôže uspieť, keďže tieto nariadenia sú práve založené na spolupráci, ako aj vzájomnej dôvere medzi súdmi členských štátov a tá istá logika, akou je logika, ktorá riadi uznávanie a výkon rozhodnutí vydaných v každom členskom štáte, musí byť zachovaná.⁶⁵

91. Na základe toho je v zásade nepochopiteľné, že prípady porušenia pravidiel prekážky začatej veci sa množia, o to viac, že na rozdiel od rumunského súdu vo veci samej súdy členských štátov poznajú od roku 2015 výklad článku 19 ods. 1 nariadenia č. 2201/2003 a v budúcnosti budú mať vďaka konaniu vo veci samej k dispozícii doplňujúci výklad Súdneho dvora týkajúci sa podmienok a spôsobov vykonávania pravidiel prekážky začatej veci v rodinných sporoch.⁶⁶

92. Navyše treba zdôrazniť možnosť ponúknutú súdom, aby predchádzali problémom súvisiacim s procesnými rozpormi prostredníctvom súdnej spolupráce a dialógu medzi súdmi, tak ako boli opísané vyššie⁶⁷, inšpirujúc sa tiež ustanoveniami článku 29 ods. 2 nariadenia č. 1215/2012, ako aj článkov 17 nariadení č. 2016/1103 a 2016/1104.⁶⁸

93. Domnievam sa tiež, že v oblasti rodičovských práv a povinností, s ohľadom na najlepší záujem dieťaťa, ktorý musí sledovať každé riešenie⁶⁹, je predchádzanie problémom s uznávaním rozsudkov povinné. V tomto ohľade by vo veci samej bolo vhodné umožniť Súdnemu dvoru rozhodnúť skôr⁷⁰ o podmienkach prekážky začatej veci. Uplatnenie postupu stanoveného v článku 15 nariadenia č. 2201/2003 by mohlo byť možné aj na základe návrhu jedného z účastníkov konania alebo z podnetu jedného zo súdov.⁷¹

94. Okrem toho, ak by za výnimočných okolností malo porušenie pravidiel prekážky začatej veci vyplývať z neznalosti uplatniteľných nariadení a judikatúry Súdneho dvora a ak by viedlo k narušeniu procesných práv vyššej hodnoty, akými sú napríklad tie, ktoré zaručujú vyjadrenie tvrdení rodiča, u ktorého dieťa nemá bydlisko,⁷² ako aj dodržanie primeraných lehôt na vydanie rozhodnutia, považujem potom za odôvodnené uplatniť dôvod neuznania založený na verejnom poriadku dožiadaného členského štátu, obsahujúcom základné práva uznané právom Únie.

65 Pozri v tomto zmysle rozsudok zo 16. júla 2015, Diageo Brands (C-681/13, EU:C:2015:471, bod 40).

66 Tento výklad sa bude musieť uviesť spolu s rozhodnutiami, ktoré už vydal Súdny dvor, týkajúcimi sa nariadenia č. 4/2009 uplatniteľného v oblasti výživovej povinnosti od 18. júna 2011.

67 Pozri bod 50 vyššie.

68 Pozri v tomto smere veľmi zaujímavé návrhy od NIBOYET, M. L., GEOUFFRE DE LA PRADELLE, G.: *Droit international privé*. 6e édition, Librairie générale de droit et de jurisprudence, Collection „Manuels“, Paris, 2017, body 621 a 622 (s. 424 až 426).

69 Na ilustráciu pozri, pokiaľ ide o obmedzenia prerušenia konania z dôvodu prekážky začatej veci, stanovené Súdny dvorom v prípade absencie odpovede zo strany súdu, ktorý začal konať ako prvý, rozsudok z 9. novembra 2010, Purrucker (C-296/10, EU:C:2010:665, body 82 až 84). Pozri tiež v návrhu Rady o prepracovaní nariadenia č. 2201/2003, citovanom v poznámke pod čiarou 57 vyššie, výraznejšie potvrdenie tejto zásady.

70 V prejednávanej veci treba uviesť, že pokiaľ ide o návrhy v oblasti rodičovských práv a povinností a výživného týkajúcich sa dieťaťa narodeného vo februári 2006 a žijúceho v Rumunsku od októbra 2006, konanie prebieha v Taliansku už jedenásť rokov (po podaní návrhu v máji 2007 bolo prvé rozhodnutie vo veci samej vydané v júli 2013 v nadväznosti na odvolanie, ktoré bolo podané v januári 2012) a že spor sa týka uznania rozsudku vydaného v Rumunsku, ktorý je právoplatný už päť rokov (od 12. júna 2013).

71 Pozri najmä, na pripomenutie všeobecných zásad v prípade uplatnenia článku 15 nariadenia č. 2201/2003, rozsudok z 27. októbra 2016, D. (C-428/15, EU:C:2016:819, bod 43).

72 Na porovnanie s bodom 44 rozsudku z 28. marca 2000, Krombach (C-7/98, EU:C:2000:164), podľa ktorého „odkaz na ustanovenie o verejnom poriadku je potrebné považovať za možný len vo výnimočných prípadoch, keď záruky podľa právnej úpravy štátu pôvodu a podľa samotného dohovoru [z 27. septembra 1968 o právomoci a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach, zmenený a doplnený neskoršími dohovormi o prístupí nových členských štátov k tomuto dohovoru] neboli dostatočné, aby obžalovaného chránili pred zjavným porušením jeho práva na obhajobu pred súdom štátu pôvodu, ako to uznáva [Európsky dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd, podpísaný v Ríme 4. novembra 1950]“, a s rozsudkom z 25. mája 2016, Meroni (C-559/14, EU:C:2016:349, body 44 až 46 a citovaná judikatúra).

95. Napokon treba pripomenúť, že Komisia môže preskúmať vhodnosť žaloby o nesplnenie povinnosti⁷³ v prípade nesprávneho uplatnenia vnútroštátneho práva alebo práva Únie a zlyhania systému prostriedkov nápravy zavedeného v každom členskom štáte, doplneného mechanizmom prejudiciálneho konania stanoveným v článku 267 ZFEÚ, ktorý musí byť použitý na zabránenie porušenia verejného poriadku.⁷⁴

IV. Návrh

96. Vzhľadom na vyššie uvedené úvahy navrhujem, aby Súdny dvor odpovedal na prejudiciálne otázky, ktoré položil Corte suprema di cassazione (Najvyšší kasačný súd, Taliansko), takto:

Článok 35 ods. 3 nariadenia Rady (ES) č. 44/2001 z 22. decembra 2000 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach a článok 24 nariadenia Rady (ES) č. 2201/2003 z 27. novembra 2003 o súdnej právomoci a uznávaní a výkone rozsudkov v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1347/2000, sa majú vykladať v tom zmysle, že zakazujú, aby porušenie pravidiel prekážky začatej veci stanovených v článku 27 nariadenia č. 44/2001 a v článku 19 nariadenia č. 2201/2003 súdom, ktorý začal konať ako druhý, predstavovalo dôvod neuznania rozsudku vydaného týmto súdom založený na rozpore s verejným poriadkom členského štátu, v ktorom sa o uznanie žiada.

⁷³ Pozri rozsudok zo 16. júla 2015, Diageo Brands (C-681/13, EU:C:2015:471, bod 55).

⁷⁴ Pozri rozsudok z 25. mája 2016, Meroni (C-559/14, EU:C:2016:349, bod 47 a citovaná judikatúra).